

Handleiding filosofisch gesprek met kinderen over het boek 'Ik ben hier' van Joke van Leeuwen

Het is van 15 t/m 23 april 2023 weer de Week van de Kinderfilosofie. Het thema dit jaar is "Waardeloos of waardevol?"

De Week van de Kinderfilosofie heeft een nieuwe boekenprijs in het leven geroepen voor het Beste Filosofische Kinderboek. Boeken zijn een mooie laagdrempelige manier om kinderen aan het denken te zetten over filosofische vragen en kwesties.

Bij alle boeken die op shortlist staan, is een handleiding gemaakt om dat nog makkelijker te maken. De handleiding bij "Ik ben hier" van Joke van Leeuwen is gemaakt door [Filosoferen in de Klas](#). Hiermee kun je samen verder filosoferen over het boek.

Dat kun je thuis op de bank doen, onderweg in de trein, op het strand of op een andere plek. En natuurlijk in de klas of op de BSO. Leuk voor kinderen rond de 10 jaar, maar eventueel ook jongere kinderen.

Voordat je in gesprek gaat

Je gaat een filosofisch gesprek voeren met kind(-eren). Dit gesprek valt of staat met:

- De interesse van de kind(-eren) in het onderwerp. Onderstaande vragen hebben het doel te prikkelen. Prikkel het niet (genoeg)? Probeer dan een andere vraag.
- Ook jouw eigen houding is van belang. Zie het gesprek als een gezamenlijk onderzoek:
 - er is geen goed of fout antwoord,
 - je weet het antwoord zelf ook niet,
 - maar je bent wel geïnteresseerd in het (gezamenlijk) beantwoorden van de vraag.
- Om antwoord te kunnen geven, denken de kind(-eren) en jij vooral na over de vraag of doorvraag-vraag en luisteren jullie aandachtig naar elkaar.

Socrates

De filosoof Socrates ging ervan uit dat je bij dit soort vragen de antwoorden kunt vinden in jezelf. Waarschijnlijk vinden jullie verschillende antwoorden in jezelf, vanuit een andere kijk op de wereld. Onderzoek van daaruit verder waarom je iets vindt en wat je vindt van de andere antwoorden. Ben je het ergens helemaal niet mee eens? Dan gaat het er niet om de ander te overtuigen van jouw gelijk, maar om het onderzoek naar de achterliggende reden.

FILOSOFISCH GESPREK BIJ HET KINDERBOEK IK BEN HIER

Misschien hebben jullie samen het boek gelezen? Maar als niet iedereen de inhoud van het boek kent, vertel er dan kort iets over. Of laat het je vertellen door het kind dat het boek gelezen heeft. Dat kan aan de hand van de volgende vragen:

- Waar gaat het over (niet het eind verklappen!)?
- Wie is de hoofdpersoon?
- Wat is er aan de hand?

Tip: luister de [podcast](#) van een filosofisch gesprek met kinderen over dit boek!

1. Rotzooi

Begin daarna met het fragment uit “Ik ben hier” vanaf halverwege blz. 75 t/m 82. Dit fragment eindigt met “Soms heeft rotzooi een belangrijke bedoeling.”

Stel de vraag: “Kan rotzooi de bedoeling zijn?”

Vraag door na een eerste ronde reacties op de eerste vraag:

- Kan rotzooi waardevol zijn? (evt. refereren aan voorgelezen fragment)
- Wanneer is rotzooi waardeloos?
- Wie bepaalt wanneer iets waardevol of waardeloos is?
- Kan rotzooi een cadeautje zijn?

- Kun je blij worden van rotzooi?
- Is (lelijke) kunst rotzooi?

Eventueel als ze op de laatste vraag aanslaan, vertellen over Banksy die zijn kunstwerk na de verkoop liet vernietigen. Heeft iemand dan iets waardeloos gekocht?

- Zijn er dingen die van waarde zijn, maar waarvan de waarde moeilijk te meten is?

2. Zeldzaam

Lees vervolgens het volgende fragment op blz. 91: “De onderbroek was droog...”

- Als je weinig hebt, wordt wat je wel hebt dan meer waard?
- Geldt dat andersom ook: als je veel hebt, wordt wat je wel hebt dan minder waard?
- Geldt dit voor alles dat je waardevol vindt?
 - Bijvoorbeeld ook voor liefde?
 - Of... (wat er eerder in het gesprek is genoemd)
- Kun je daar een voorbeeld van geven?
- Evt. vergelijking Nederland vol water en land vol woestijn, zoals Egypte
- Zijn er dingen die van waarde zijn maar toch niet beschermd worden? (link naar bijzondere plekken op aarde, maar alleen als hier een logische link te leggen is...)

3. Bijzonder?

Lees tot slot het fragment op blz. 100: “Er waren nu eenmaal dingen die niks bijzonders leken, maar tóch heel bijzonder waren.”

Jona vindt dat je eigenlijk alleen maar spullen moet hebben die niks bijzonders zijn, want dan is het niet zo erg om ze te verliezen.

- Is dat zo? Denkt iemand hier daar anders over?
- Is ‘bijzonder’ of waar wij het steeds over hebben: ‘waardevol’, voor iedereen hetzelfde?
- Als iets nu van waarde is, is het dat dan over een week of een eeuw nog steeds?

4. Vrijmarkt

Als het gesprek een beetje stilvalt of het tempo eruit is, en jullie willen door met het gesprek, dan kun je Koningsdag introduceren:

- Weet je wat de vrijmarkt is? Evt. uitleggen.
- Ga je op Koningsdag ook met jouw spullen op de vrijmarkt zitten?
- Zijn de spullen die je daar verkoopt waardeloos of waardevol?
- Of ga je naar de vrijmarkt om spullen te kopen?
- Is iets dat je daar koopt net zo waardevol als iets dat je in een winkel koopt?

- Waarom wel/niet? Wat is het verschil?

5. **Stel eventueel nog een slotvraag of geef een opdrachtje:**

- Als je iets van dit gesprek in een schatkist mocht stoppen, wat zou dat dan zijn?
- Maak een top 3 van jouw meest waardevolle dingen. Waarom zijn deze dingen zo waardevol?

Wij wensen jou en de kinderen waardevolle gesprekken toe!

Deel jouw ervaringen!

De [Week van de Kinderfilosofie](#) en [Filosoferen in de klas](#) wensen jou en je klas, groep of gezin mooie gesprekken toe en natuurlijk veel plezier met het boekje, de opdrachten én de vragen.

Wil je je ervaringen delen met de Week van de Kinderfilosofie? Dat vinden we leuk! Laat een reactie achter op [facebook](#), [insta](#) of stuur ons een mail (info@weekvandekinderfilosofie.nl), dan plaatsen we je reactie (anoniem indien gewenst).